

Tilsynsrapport

sak 2019-21

Etterlevelse av forordning
(EU) nr. 886/2013

Saksnummer	2019-21
Publiseringsdato	11.09.2019
Tilsynslag:	Ingebjørg Midthun, tilsynsleder Kenneth Lyngsgård, fagrevisor veg Ida Blomhoff Pedersen, fagrevisor juridisk
Tilsynspart	Statens vegvesen

Om rapporten

Denne rapporten er basert på tilsyn i Statens vegvesen. Tilsynet undersøker om Statens vegvesen etterlever krav i kommisjonsdelegert forordning (EU) nr. 886/2013 av 15. mai 2013.

11.09.2019

Sign.:

Trude Tronerud Andersen
direktør

Sign.:

Ingebjørg Midthun
tilsynsleder

Innhold

Tilsynsrapport sak 2019-21 Etterlevelse av forordning (EU) nr. 886/2013	0
Om rapporten	2
Innhold	3
1. Innledning	4
2. Tilsynskriterier	5
3. Samsvarserklæring	6
3.1 Gjennomgang av samsvarserklæring med utfyllende informasjon	6
3.2 Formidling	7
4. Stikkprøvekontroll	8
4.1 Stikkprøvekontroll av artikkel 4:	8
4.2 Stikkprøvekontroll av artikkel 8 punkt 1:	10
5. Funn	10
6. Vurdering	10

1. Innledning

Vegtilsynet har i brev fra Samferdselsdepartementet, datert 30.06.2016, fått tildelt kontrollfunksjon i henhold til kommisjonsdelegert forordning (EU) nr. 886/2013 av 15. mai 2013¹. Denne er en utfyllelse av europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/40/EU (ITS-direktivet).

Vegtilsynet skal årlig rapportere til Samferdselsdepartementet om gjennomført kontroll, slik at Norge kan levere rapport til EU-kommisjonen innen 1. oktober hvert år. Vegtilsynets frist er i 2019 satt til 15. september.

Varsel om tilsyn ble sendt Statens vegvesen 24. mai 2019, med frist for å levere etterspurt dokumentasjon innen 1. juli 2019. Statens vegvesen leverte beskrivelse av informasjonstjenesten de yter, samt en samsvarserklæring om oppfyllelse av kravene fastsatt i kommisjonsdelegert forordning (EU) nr. 886/2013 til Vegtilsynet innen fristen.

Vegtilsynet har undersøkt om samsvarserklæringen som Statens vegvesen har utarbeidet inneholder informasjon i samsvar med krav. Det er også gjort en stikkprøvekontroll av om Statens vegvesen leverer informasjon om sikkerhetsrelevante hendelser i samsvar med krav.

¹ Under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/40/EU av 7. juli 2010 (ITS-direktivet) om en ramme for innføring av intelligente transportsystemer innen veitransport og for grensesnitt mot andre transportreformer, ble kommisjonsdelegert forordning nr. 886/2013 om utfylling av direktiv 2010/40/EU, med hensyn til data og framgangsmåter for vederlagsfri framskaffelse av et minimum av generell sikkerhetsrelevant trafikkinformasjon for brukerne, vedtatt.

2. Tilsynskriterier

Forordning (EU) nr. 886/2013 får «anvendelse på ytingen av tjenester for levering av et minimum av generell trafikksikkerhetsinformasjon i det transeuropeiske veinettet (TERN).» Forordningen setter krav til både offentlige og private veioperatører, tjenesteytere og kringkastere i artikkel 3-8. I denne saken har Vegtilsynet undersøkt om Statens vegvesen som offentlig veioperatør, tjenesteyter og kringkaster gir informasjon i samsvar med artikkel 8 punkt, 1 og om informasjonen har et innhold som er i samsvar med artikkel 4.

Tilsynspart skal også legge fram identifikasjonsopplysninger for Vegtilsynet og en beskrivelse av informasjonstjenesten de yter, samt en samsvarserklæring om oppfyllelse av kravene fastsatt i artikkel 3-8, jf. artikkel 9 punkt 2.

Innholdet i kravene blir nærmere beskrevet i kapittel 3 og 4.

3. Samsvarserklæring

3.1 Gjennomgang av samsvarserklæring med utfyllende informasjon

Vegtilsynet har på forespørsel fått Statens vegvesens *Samsvarserklæring, ITS Action C-Trafikksikkerhetsinformasjon 2019* med utfyllende informasjon i følgebrev.² Det fremgår av erklæringen at Statens vegvesen vil etterleve artikkel 3-9 i delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 886/2013.

Erklæringen inneholder oppsummert følgende informasjon (teksten i kursiv er hentet fra forordningen artikkel 9):

a) De sikkerhetsrelevante kategoriene og veinettet som dekkes av informasjonstjenesten

Egenerklæringen viser at Statens vegvesen skal levere følgende trafikksikkerhetsrelatert informasjon for den norske delen av TEN-T vegnettet, og store deler av det øvrige vegnettet:

- midlertidig glatt vegbane
- dyr, mennesker, hindringer, eller avfall i veibanen
- ubeskyttet ulykkesområde
- kortvarig veiarbeid
- nedsatt sikt
- kjøretøy i feil kjøreretning
- uskiltet blokkering av vei
- ekstreme værforhold

b) Informasjon om tilknytningspunktet for sikkerhetsrelevante trafikkdata og bruksvilkårene

Difis nettportal www.data.norge.no gjelder fortsatt som nasjonalt tilgangspunkt. Statens vegvesen opplyser at de i samarbeid med Jernbanedirektoratet og ENTUR er godt i gang med å utvikle et permanent nasjonalt tilgangspunkt for tilgjengeliggjøring av transportrelaterte data som oppfyller alle kravene i ITS-direktivet.

² Vedlegg 1 viser fullstendig samsvarserklæring med følgebrev fra Statens vegvesen.

Tilgjengeliggjøring av sanntids trafikkinformasjon skjer vesentlig gjennom Vegvesenets DATEX-node. DATEX-noden har nå ca. 350 registrerte brukere som må avgi kontaktinformasjon og godkjenne en erklæring basert på NLOD (norsk lisens for offentlige data). I motsetning til hva som har blitt skissert tidligere år, blir nå flaggingen av de sikkerhetsrelaterte meldingene gjort automatisk i Vegloggen³, slik at de kan identifiseres i DATEX-noden.

c) *Formatet på de sikkerhetsrelevante trafikkdataene som er tilgjengelige gjennom tilknytningspunktet*

DATEX benyttes.

d) *Metodene for å formidle informasjonstjenesten til sluttbrukerne*

Statens vegvesen driver selv publikumstjenesten vegvesen.no/trafikk som også henter alle data om hendelser, sanntids veg- og trafikkdata fra DATEX-noden og viser disse på et kart. Denne tjenesten brukes også av andre norske nettstedet.

Det er i et følgebrev til samsvarserklæringen gitt utfyllende informasjon om Nasjonalt tilgangspunkt, samt en status for arbeidet med et nytt nasjonalt tilgangspunkt (NAP) pr. juni 2019. Følgebrevet utdyper Statens vegvesens tjeneste som dataleverandør og informasjonsleverandør.

Se samsvarserklæring og vedlegg her:

<https://vegtilsynet.com/tilsyn/tilsynsrapporter/samsvarserklaering-svv-2019>

3.2 Formidling

Statens vegvesens interne system TrafikkNÅ viser alle data som er tilgjengelig fra DATEX-noden i egne kartlag. Systemet benyttes av VTS, vegavdelingene, og beredskapsmiljøet for å ha full oversikt over alle hendelser på vegnettet. Statens vegvesen har gitt Vegtilsynet tilgang til TrafikkNÅ for å synliggjøre at trafikksikkerhetsrelaterte hastemeldinger raskt blir distribuert og oppdatert.

³ VegLoggen er Statens vegvesens system for å registrere og distribuere vegmeldinger og hendelser i vegnettet

I TrafikkNÅ vises de sikkerhetsrelaterte meldingene i et eget kartlag, noe som gjør det enklere å undersøke om disse er flagget enn i de andre tilgjengelige kartløsningene. Statens vegvesen forklarer i intervju at de leverer sikkerhetsrelevant trafikkinformasjon i alle kategoriene som er beskrevet i artikkel 3, men at de har utfordringer med å klare å levere gode data på kategori d) kortvarig vegarbeid. Årsaken til dette er at Statens vegvesen inntil videre er bundet til strukturen på meldingstyper i Vegloggen, som ikke alltid passer 100 % med de trafikksikkerhetsrelaterte meldingstypene, og at den derfor ikke kan flagges på vanlig måte.

Meldingen kommer likevel ut i DATEX format, og dermed inn i kartportal, men blir ikke søkbar dersom en bruker filteret «Kun sikkerhetsrelaterte» (Se bilde 1).

Statens vegvesen forklarer at erfaringene og tilpasningene som er gjort for å få ut de trafikksikkerhetsrelaterte meldingene gjennom dagens systemer skal tas med i utviklingen av et nytt system, hendelsesbasert toppsystem (HBT). HBT utvikles for vegtrafikksentralene og skal på sikt skal erstatte Vegloggen. Det er et mål at HBT skal bygges opp med meldingstyper som passer helt overens med kravene i artikkel 3 i forordningen. Målsettingen er at første versjon av HBT skal tas i bruk høsten 2020. Utfordringen med flagging av kortvarig vegarbeid vil da bli fjernet.

4. Stikkprøvekontroll

Vegtilsynet har gjennomført en stikkprøvekontroll for å undersøke om krav i artikkel 4 og artikkel 8 punkt 1 er oppfylt slik samsvarserklæringen viser.

4.1 Stikkprøvekontroll av artikkel 4:

1. Informasjonen om sikkerhetsrelevante hendelser eller forhold skal omfatte følgende punkter⁴:
 - sted for hendelsen eller forholdet
 - hendelsen eller forholdets kategori, og eventuelt en kort beskrivelse av hendelsen

⁴ Jf. Artikkel 4 punkt 1 bokstav a) til c)

- anbefalt kjøreatferd, dersom det er hensiktsmessig
- 2. Informasjonen skal trekkes tilbake dersom hendelsen eller forholdet opphører, eller skal endres dersom det skjer en endring i hendelsen eller forholdet, jf. artikkel 4 punkt 2.

Resultat:

Meldingene beskriver hvor hendelsen er, og viser sted for ras på kartet. Hendelsen er kategorisert som en sikkerhetsrelatert hendelse, og det er gitt en beskrivelse av forholdet. Se bilde 1, under. Meldingen ble endret når det ble mulig å passere rasstedet.

Bilde 1: TrafikkNå, Statens vegvesens interne kartmodul

The screenshot shows the 'Trafikk Nå' interface from Statens vegvesen. The main map displays the Bergen region with a red circle and a red and white striped barrier icon indicating a road closure. A callout box provides details for the incident: 'Vassendatunnelen - Hyvingstunnelen', 'Stengt på grunn av steinas.', 'Stedfesting: Ev 16 Bolstad tunnelen, på strekningen Bergen (Vågsbotn) - Voss', 'Fra: 29.08.2019 01:31', 'Til: Inntil videre', and 'Meldingsid: 239632'. The left sidebar contains filters for 'Vegmeldingstype' (Midlertidig stengt, Redusert fremkommelighet) and 'Filter' (Vegarbeid, Trafikkulykke, Bilberging, Flom, Ras, Aksellastrestriksjon, Lysregulering, Manuell dirigering, Brann, Uvær, Arrangement, Annet). The right sidebar shows a map view of the incident location. Two callout boxes with arrows point to the incident title and the filter options.

Vegtilsynet konkluderer med at Statens vegvesen oppfyller krav i artikkel 4 for denne hendelsen.

4.2 Stikkprøvekontroll av artikkel 8 punkt 1:

Av artikkel 8 punkt 1 går det frem at:

«Offentlige veioperatører, tjenesteytere og kringkastere som sender trafikkinformasjon, skal levere et minimum av generell trafikksikkerhetsinformasjon til sluttbrukere før de leverer annen trafikkinformasjon som ikke er sikkerhetsrelevant.»

Resultat:

Statens vegvesen har i vedlegget til egenerklæringen informert om at de inntil videre er bundet til strukturen på meldingstyper i Vegloggen, og at denne ikke alltid passer fullt ut med meldingstypene i forordningen. I praksis vil dette bety at noen flere meldinger enn de som er listet i forordningen blir flagget. Vegtilsynet har undersøkt om TrafikkNå sorterer sikkerhetsrelaterte hendelser. Undersøkelsen viser at de hendelsene som kommer opp når en bruker filter for sikkerhetsrelaterte hendelser er reelle. Se bilde 1. Vegtilsynets vurdering er at for denne hendelsen oppfyller Statens vegvesen kravet i artikkel 8 punkt 1.

5. Funn

Det er ingen funn i denne undersøkelsen.

6. Vurdering

Statens vegvesen har levert samsvarserklæring i samsvar med krav. Innholdet i erklæringen samsvarer med artikkel 9 punkt 2, og viser at de oppfyller kravene i forordningen. Vedlegget til erklæringen gir god informasjon om det nasjonale tilgangspunktet og Statens vegvesens tjenester, samt videre planer for å øke tjeneste- og datakvalitet.

Vegtilsynets stikkprøvekontroll viser at Statens vegvesen oppfyller krav i artikkel 4 og artikkel 8 punkt 1. Selv om det er opplyst at det gjenstår noe arbeid med å klare å levere gode data på kortvarig vegarbeid, så viser stikkprøvekontrollen at for den undersøkte hendelsen oppfylles kravet og at de sikkerhetsrelaterte hendelsene nå er merket og mulig å prioritere. Vegtilsynet har i tilsyn i 2016, 2017 og 2018 funnet avvik i oppfyllelsen av forordningens artikkel 8 punkt 1. Dette kravet er oppfylt i 2019.